

Prvič so zarenčali leta 1980 v Idriji. Lajali so dve leti in tako bliskovito, kot so se rodili, tudi utihnili. Kuzle, punk bend, ki je v dveh letih obstoja nanizal med 40 do 60 komadov, letos obeležuje okroglo obletnico. Zdi se, da so prav danes bolj popularni kot kdaj prej.

Enakost, ne glede na raso, vero. Načelo, po katerem Kuzle še danes živijo

Tekst

Anja Intihar

Krilatica nekdanjega člana Dušana Moravca, da so bili v svojem bistvu vedno ljubezenski bend – čeprav na prvi prisluk tega od najstnikov v usnjenih jaknah in s sončnimi očali na nosu ne bi pričakovali –, je na mestu. Bistvo njihove zgodbe je bil vedno kritičen pogled na svet, ki so ga vtkali v besedila, a v različne kontekste postavljali predvsem odnos med mularijo.

Vse štiri nekdanje člane je na enem mestu danes praktično nemogoče dobiti, čeprav so – vsaj v trenutku, ko sem se spravila k raziskovanju in pisanju o njihovih začetkih – vsi v Sloveniji. Kar ni samoumevno, četudi zamenjamo pandemijo koronavirusa. V štiridesetih letih so se namreč razkropili vsak v svojo smer. Večina je ostala v umetnosti, glasbi, Izток Turk, recimo, je po Kuzlah sodeloval pri Otrocih socializma, Videosexu, Rotorju, danes je priznan skladatelj in producent, le nekdanji pevec je zaplul v – po slovenski maniri – »normalne« vode, si našel »resno« službo, čeprav z glasbo ostal na ti. A pojdimo lepo po vrsti, počasi, umirjeno. Tako kot Kuzle tega niso počele.

Z Daretom Kauričem in Bojanom Lapanjo se dobimo nekega sončnega popoldneva na terasi v centru Idrije, kjer si je Kaurič uredil snemalni studio. Nasproti mi sedita eden najbolj produktivnih glasbenih producentov v Sloveniji, Kingstonovec, pesnik, pisec komadov za številne domače skupine, »Don Corleone« zasedbe Atomik harmonik, na njegovi desni pa – po mnenju mnogih – najbolj skrivnostna Kuzla od vseh štirih – edini namreč, ki ni ostal v glasbenih vodah. Zato prebudimo spomin najprej na to. Buni, inženir na Hidrii. Čeprav, slutim, v svojem bistvu še danes (in za zmeraj) panker. »Jaz sem takrat živel življenje tako, kot sem mislil, da je prav. Nisem poziral, pač pa razmišljal, jebeš vse skupaj. Bil sem resen panker,« razlaga Lapanja. Kaurič pritrjuje: »V bistvu smo vsi razmišljali tako, on pa je bil pri tem najbolj ortodoksen.« (Smeh.) Hiter razpad zasedbe, o kateri je kritik Marjan Ogrinc zapisal, da je imela »velik potencial glasbenega razvoja, ki se zaradi kratkega obstoja ni mogel dovolj razmahniti«, se je zgodil po eni strani zato, ker v svoji neizkušenosti perspektive za rast niso videli, nastopi so namreč prihajali le po kapljicah, po drugi strani jih je iz Idrije drugega za drugim zvelkla uniforma JLA.

Vahid, Vahid! Nisem tak, kot je on

Da z glasbo živijo še danes, ni nobenega dvoma. Kot tudi ne, da so besedila, ki jih je v tistih dveh letih »blitzkriega« spisal v večini Dare, pri nekaterih je dal roko in ostro misel zraven še en domačin, Boris Balant, Šundovec, še danes boleče aktualna. Ali bolje rečeno – boleče aktualna so danes bolj kot kdaj prej. Igor Vidmar je o Kuzlah zaradi Vahida pisal kot o »pionirjih čefurske tematike«. »In kva je pol, če nisem tak, kot je on, svinje so tu in tam čez reko, kva je pol, če nisem Slovenec?« Besedilo, napisa-

no včeraj? »Komadi so grozljivo živi. Vsake toliko jih poslušam, preberem tekste. Začuden sem, kako smo, stari 16, 17 let, takrat razumeli svet,« mi razlaga Dule. In potem Buni: »Anomalije sistema so povsem iste. To je bila tudi naša agenda. Mi nismo bili nikoli proti sistemu, hoteli smo le, da bi deloval, tako kot bi moral. In zdaj je vse isto. Imamo neko navidezno demokracijo, ampak je v resnici vse skupaj ena navadna pizdarija.« »Dost je ldi, ka dobro vedo, kako je treba delat. Sami si ne mažejo rok, povsod je tako ...« Vse zgodbe, iz katerih se je takrat napajala (pankovska) mularija, zgodbe, ki jih je z rudnikom, tekočim trakom in psihiatrično bolnišnico Idrija ponujala na pladnju, so enake. Jaški so sicer zaprti, a prav zdaj je kristalno jasno, da nihče ne ve, kakšna bo prihodnost. In morda, pravi Kaurič, bomo čez nekaj let spet razpravljali o istih dilemah.

Čeprav je zanimivo, kako Moravec v intervjujih pogosto razlaga prav o slikovitosti njihovega rodnega mesta, ki je

bilo navdih za komade. »Leta 1980 je bil rudnik pri koncu delovanja. Idrija je bila siva in na neki način umazana. Po mestu si videl upokoјence, rudarje, ki so v delovnih oblačilih hodili iz enega jaška v drugega. Zmeraj je bilo naokrog tudi veliko pacientov v bolnišničnih plaščih. Vmes smo bili mi, pankerji. In ko so v to pisano zmes vsakega 1. septembra vpadle še vzgojiteljice, ki so iz vse Slovenije prišle sem na šolanje, si dobil omenjeno slikovitost. Za mesto s šest tisoč prebivalci je 500 mladenk pomenilo veselje in radost za vse.« Vedno je pač šlo za odnose med spoloma.

Stari in gnili, oder jih ne bo več videl

»Postal boš suženj stružnice, vse, sam, da boš šefu všeč! Le v sanjah svojih boš lezel naprej, a v gnoju boš še zmeraj tak kot prej!« Buni laja v mikrofon v komadu *Star in gnil*. Oder jih od leta 1982 kot Kuzle ni več videl in jih, to večkrat poudarijo, tudi ne bo. Niti za 50. obletnico. Na terasi v centru sku-



● Kuzle

Foto Tadej Rupnik

Da so Kuzle na svojo prvo ploščo čakale trideset let (januarja 2010 je pri založbi Dallas Records končno izšel album *Še pomnite Kuzle, tovariši?*), je bil po mnenju sogovornikov odraz njihove mladosti in neizkušenosti. Če takrat namreč nisi imel za sabo vplivne glasbene avtoritete, si težko prilezel na radio, če te ni bilo na radiu, pač nisi obstajal.

Igor Vidmar je o Kuzlah zaradi Vahida pisal kot o »pionirjih čefurske tematike«. »In kva je pol, če nisem tak, kot je on, svinje so tu in tam čez reko, kva je pol, če nisem Slovenec?« Besedilo, napisano včeraj?

šam iz dveh bivših članov kljub vsemu izvleči »priznanje«, da jim je žal, ker so zgodbo s Kuzlami zaključili tako hitro. »Ko smo ob 30-letnici izdali ploščo, je Buni za sodelovanje postavil en sam pogoj – ne bo nastopal. Nismo želeli biti ostareli pankerji, nihče noče gledati starih prdcev, ki so bolj kot karkoli drugega karikature samih sebe. Zato smo takrat za promocijski nastop našicali štiri punce,« obuja spominé Kaurič. Lapanja se s tem strinja in dodaja, da jim je danes povsem dovolj, če kdo zaigra kakšen njihov komad.

Vpliv Kuzel na razvoj slovenske umetnosti je neizbrisen. Pisatelj Tomaž Kosmač svoje knjige piše (tudi) ob spremljavi komadov idrijskih pankerjev. Potem je tu mlajši rod, ki se je rodil šele, ko so Kuzle že nehale igrati, pa ti v 6. razredu pri glasbenem pouku brenkajo: »Poljubi me in pozab! Izkorist me in pozab, zdej sm u najboljših letih.« »Poslušali smo jih, ker smo želeli ohraniti spomin nanje, po drugi strani pa v njihovih komadih slutimo neizmerno energijo,« mi pove Blaž Pavšič iz Banditov, enega od deseterice bendov, ki so na novo priredili komade za prihajajoči projekt ob 40. obletnici Kuzel pod okriljem Vala 202. »Meni je še danes fascinantno, kako so šestnajstletni mulci pisali tako kritična besedila. Danes tega ni več, napišeš lahko, kar hočeš, pa nikogar več ne gane,« doda Pavšič.

In s tem odstre še eno zanimivo poanto. Če namreč vseskozi vlečemo vzporednice med »takrat, tam, v Jugi« s »tu in danes«, jih potegnimo še z vlogo, ki jo ima glasba v tem trenutku. »Ne vzamemo si več časa za resnično poslušanje. Mi smo takrat vzeli album in ga poslušali znova in znova. Če te danes komad po 30 sekundah ne pritegne, je konec. Težko človeka še kaj presune, po enem mesecu



● Kuzle Foto Iztok Bončina

navadno pozabiš, da plošča sploh obstaja. Je pa res, da so redki albumi, ki sploh še imajo koncept,« pravi Buni o tem, da je bila celotna plošča takrat neka zgodba. In odhod v staro Gorico po novo ploščo kot romanje v meko muzike. Bog ne daj, da bi šla dva in kupila isto plato. Drama! Glasbo in ustvarjalce so cenili in jih bistveno globlje spoštovali. Da so Kuzle na svojo prvo ploščo čakale trideset let (januarja 2010 je pri založbi Dallas Records končno izšel album *Še pomnite Kuzle, tovariši?*), je bil po mnenju sogovornikov odraz njihove mladosti in neizkušenosti. Če takrat namreč nisi imel

za sabo vplivne glasbene avtoritete, si težko prilezel na radio, če te ni bilo na radiu, pač nisi obstajal. A omenjena plošča je potešila črva, ki je klujuval v njih – Kuzle so dobile svoj spomenik, potrebe po nadaljnem ustvarjanju v pankovskih vodah kasneje zato niso več imeli in tako je še danes.

Pred svojim časom

Bi bila brez Kuzel njihova življenjska pot drugačna? Težko je reči. So pa v tistih dveh letih zagotovo vzkalila semena za to, da je Turk na primer kasneje postal eden najbolj pri-

znanih glasbenih producentov pri nas, tudi pisec filmske glasbe. Scenarist in režiser Dušan Moravec poudarja: »Če se ozrem na to, kaj danes počnemo, so bile Kuzle v resnici močan temelj za naše delovanje. Dale so nam možnost vpogleda. Morda tudi pogum, kako delati stvari drugače. Če se je vse skupaj namreč začelo z igranjem, je kmalu preraslo v namen, poslanstvo. Sam sem si v tistem času zgradil samozavest, ki si jo vsake toliko časa znova nabildam, ko poslušam naše komade in vidim, da so res dobri.«

Kaurič dodaja, da se brez Kuzel najbrž ne bi razvil kot pisec besedil: »Vse je prihajalo iz mene. Če ne bi bilo panka in Kuzel, ne bi začutil notranjega klica, da pišem o stvareh, ki so me obdajale, direktno, brez zadržkov in kalkulacij. Brez misli na to, ali bo to komu všeč. Hotel sem samo, da se sliši moj glas in čuti moj pogled na svet. Filozofijo življenja smo črpali iz bendov, ki so peli o enakosti ne glede na raso, vero. To so načela, po katerih še danes živimo člani Kuzel.« Živeli so »fabrko«, živeli dvoiličnost družbe, ki jo odseva *Moja mama* – mimogrede, komad, za katerega le peščica ve, da so ga ustvarile Kuzle in ne Videosex.

Pravim, na terasi, da je bila četverica mulcev tedaj pred svojim časom. »Morda res. Vendar iz tega nismo delali drame, nam se je pač to zdelo nekaj najbolj normalnega,« odvrne Dare. Pisati o tem in to, kar vidiš in čutiš. O prazni generaciji, o skrivnostih mladih src. »A kaj me briga, kaj ti starci pravijo o meni, ukvarjajo naj se rajši s svojimi problemi! Saj mi smo tisti, mi iz prazne generacije ... Vsi smo si isti, mi iz prazne generacije ...« ●